
Солдатенко Ю.О.,
студентка 6 курсу, 4 групи, господарсько-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДЕТЕРМІНАНТИ ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Ключові слова: жіноча злочинність, причини та умови злочинності, насильство.

Анотація. У тезах було розглянуто причини та умови жіночої злочинності, а також визначено характер жіночої злочинності.

Аннотация. В тезисах были рассмотрены причины и условия женской преступности, а также установлен характер женской преступности.

Ключевые слова: женская преступность, причины и условия женской преступности, насилие.

Summary. In theses discussed the causes and conditions of women's crime. The type of female crime is defined.

Keywords: female crime, women's crime, female crime determinants, violence.

Жіноча злочинність вже тривалий час посідає значне місце в структурі загальної злочинності, незважаючи на відносно низьку злочинну активність жінок. Це зумовлено перш за все зниженою увагою до даного виду злочинності, оскільки в суспільстві сформувався сталий позитивний погляд на соціальну роль жінки – вона є ключовим суб'єктом формування сім'ї, саме жінка народжує нове життя і забезпечує виховання дітей, є берегинею домашнього вогнища. Тому у зв'язку з соціально важливим покликанням жінок важко уявити, що вони здатні вчинювати різного роду злочини, навіть з особливою жорстокістю та цинізмом.

Однак це явище дійсно існує в нашій сучасності та має тенденцію до зростання, і злочинність жінок залишається важливою і мало вивченою кримінологічною проблемою. Тому визначення причин і умов жіночої злочинності наразі і складає актуальність даного дослідження.

Вивчення жіночої злочинності було започатковано класиками, зокрема Ч. Ломброзо, який у своїй роботі «Жінка злочинниця та повія» висвітлював дане явище [1, с. 114]. В Україні питанню причин і умов жіночої злочинності були присвячені праці таких вчених, як Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.М. Неживець, Л.О. Шевченко, Д.А. Шестаков, М.М. Чаплик та інші.

Для жіночої злочинності притаманні певні особливості, зокрема, переважає корисливий характер злочинів. За умов сучасної економічної ситуації в країні жінок в першу чергу виштовхують із ринку праці, що призводить до зниження рівня життя, погіршення добробуту, тому зростає кількість злочинів, які засвоюють нові моделі економічної поведінки, на жаль, кримінальної. Тому найбільш поширеними серед жінок стають саме крадіжки і шахрайства, які, за визначенням О.М. Неживець, пов'язані здебільш з життєвими потребами, і відповідно цей мотив є домінуючим у жінок [2, с. 120]. Як зазначає Б.М. Головкін, характер корисних спонукань жінок визначається їх соціально-рольовим статусом, якому відповідає індивідуальна система ціннісних орієнтацій, життєвих запитів. Побутова та сімейна невлаштованість, моральна і духовна занедбаність, втрата життєвих перспектив, болюче відчуття не потрібності формують у більшій частині жінок-злочиниць життєву стратегію «дожити до завтра», вижати максимум користі із поточного моменту чи сприятливої ситуації [3, с. 235].

Особливе занепокоєння викликають саме насильницькі злочини, які вчиняються жінками і переважно стосуються таких сфер життєдіяльності, як сімейно-побутова сфера, корисливо-насильницькі злочини (грабежі, розбої), злочини у сфері незаконного обігу наркотичних речовин. Проте левову частку становлять саме злочини, вчинені через сімейно-побутові конфлікти, а саме умисні тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості та навіть вбивства [4, с. 195].

Так, Д. А. Шестаков проводив дослідження соціальних та психологічних особливостей осіб чоловічої та жіночої статі, котрі брали участь у сімейних конфліктах. Серед мотивів вбивства жінками своїх чоловіків слід назвати самоствердження (33 % осіб), прагнення позбутися турбот (32 %), намагання перешкодити залишенню сім'ї (19 %), ревності (14 %), користь (2 % жінок, які вбили

своїх чоловіків) [5, с. 37]. В.В. Голіна з цього приводу зазначає, що для жінок типовим є саме скоєння заздалегідь спланованих злочинів, і 60 % убивств були вчинені жінками з обдуманим умислом [6, с. 142].

Однак в науковій літературі зустрічаються і такі детермінанти жіночої насильницької злочинності, як віктимна поведінка потерпілої сторони, і це твердження заслуговує окремої уваги. У дослідженні Б. М. Головкіна розглядається розпачливо-рішучий тип злочинця (питома вага складає 15 %; переважно жінки 14-29 років, у більшості випадків заміжні), який в силу певних психологічних особливостей у своїй поведінці більше керується почуттями, інтуїцією, нерідко амбіціями. Для цього типу особливим є те, що вирішальну роль у переростанні стану розпачу винних у стійку рішучість до вчинення тяжкого злочину відіграє віктимна поведінка потерпілих (тобто чоловіків), які в одних випадках тривалий час знущалися над майбутніми злочинцями, а в інших – вели аморально-дезадаптивний спосіб життя [7, с. 7].

Отже, підводячи підсумок, слід відзначити, що більшість злочинів, скоєних жінками, визначаються саме соціально-психологічними детермінантами, які залежать від взаємодії жінки із суспільством та впливу на неї середовища, в якому вона знаходиться. Жіночій злочинності притаманний здебільшого корисливий характер, але також мають місце і насильницькі злочини, які виникають все частіше на ґрунті сімейно-побутових конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Чаплик М. М. Тенденції жіночої злочинності в Україні [Електронний ресурс] / М. М. Чаплик // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Соціологія. – 2012. – Т. 201, Вип. 189. – С. 114-118. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2012_201_189_24
2. Неживець О.М. Основні причини, умови та механізм, що детермінують злочинну поведінку жінок [Електронний ресурс] / О. М. Неживець // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2012. – № 3. – С. 119-122. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2012_3_25

3. Головкін Б.М. Корислива насильницька злочинність жінок в Україні: сучасний стан, тенденції розвитку / Б.М. Головкін // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Х. : Крос-сроуд, 2008. – Вип. 15. – С. 227–236. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/3671/1/Golovkin_227_236.pdf

4. Шевченко Л.О. Соціально-психологічні особливості жінок, що вчинили корисливі злочини / Л. О. Шевченко // Право і Безпека. – 2009. – № 4. – С. 193-198. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_4_45

5. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / [Горшенков Г. Н., Кабанов П. А., Касторский Г. Л. и др.] ; под ред. докт. юрид. наук, профессора Д. А. Шестакова. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2003. – 353 с.

6. Голіна, В. В. Жіноча злочинність в Україні: характеристика і попередження / В. В. Голіна // Проблеми законності : респ. міжвідом. наук. зб. – Харків, 1998. – Вип. 33. – С. 138-145.

7. Головкін Б. М. Сімейно-побутові конфлікти в системі детермінації умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія» / Б. М. Головкін. – Харків, 2003. – 20 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Пивоваров В.В.